



గేయాలు

పౌరాణిక, జానపద, సామాజిక

పిల్లలు పెద్దలు



సదాశివ సమారంభం



గురు దక్షిణామూర్తి



గురు వేదవ్యాస మహర్షి



గురు కుక మహర్షి



గురు నాటర మహర్షి



గురు వాశ్మికీ మహర్షి



గురు శిక్షప్తి

శంకరాచార్య మధ్యమాం



గురు దత్తాత్రేయ



గురు బాలాబి



గురు గోరమ బుద్ధ



గురు ఆదిశంకరాచార్య



గురు రామానుజాచార్యులు



గురు జ్ఞానేశ్వర్



గురు రమిదాస్



గురు కబీర్ దాస్



గురు చైతన్య మహా ప్రభువు



గురు నానక్



గురు రాఘవేంద్ర స్వామి



గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి



యోగి వేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతం



గురు శ్రీరామ్ స్వామి



గురు లాహిరి మహాశయి



గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి



గురు వివేకానంద



గురు సాయి బాలా



గురు ఆరబింద్



గురు రమణ మహర్షి



గురు యోగానంద



గురు చక్రవర్తి ప్రభుపాద



గురు మళయాళస్వామి



గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి



గురు చంద్రశేఖర పరమహార్య

వందే గురుపరంపరాం...



నన్ను “నేను” తెలుసుకోవటానికి

నన్ను “నేను” మార్పుకోవటానికి

“నేను” గా ఉండటానికి

మరియు అత్యుత్తమ జీవన విధానానికి

కావలసిన భక్తి,జ్ఞాన,కర్మ,ధర్మ సమాచారం ఒకేచోట తెలుగులో ఉచితంగా!

సాధారణంగా వేదాంతం తెలుసుకోవాలనే కోరిక వుంటుంది, కాని గ్రంథాలు అందుబాటులో లేవు. ఇంకొకరి దగ్గర గ్రంథాలు వుంటాయి, కాని జిజ్ఞాసువులకి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలియదు. అలాగే కొన్ని లైబ్రరీ లో కొన్ని రకాల పుస్తకాలు మాత్రమే లభ్యం అవుతున్నాయి, అంతేగాక విలువైన గ్రంథాలు సరైన సంరక్షణ లేక కనుమరుగైపోతున్నాయి, కనుక మన అందరి కోసం భారత ప్రభుత్వం పురాతన ఆధ్యాత్మిక గ్రంథాలను సంరక్షించే నిమిత్తం ఎంతో శ్రమతో కంప్యూటరీకరణ ద్వారా ఒక చోట చేర్చుతూ ఆన్ లైన్ చేయటం జరిగింది. ఇటువంటి విలువైన జ్ఞాన సంపదను మరింత సులభంగా అందుబాటులోకి తీసుకురావటానికి సాయి రామ్ సేవక బృందం ఉడతా భక్తి గా ఇప్పటివరకే దాదాపు 5000 పుస్తకాలను వివిధ వర్గాలుగా విభజించి PDF(eBOOK) రూపంలో ఆన్ లైన్ లో ఉచితంగా అందించటం జరిగింది. కనుక ప్రతి ఒక్కరు ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరు. ఇందుకు సహాయం అందించిన భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా <http://www.new.dli.ernet.in>), ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్(<https://archive.org>), గూగుల్ వెబ్ సైట్(<https://www.google.co.in>), మైక్రోసాఫ్ట్ వెబ్ సైట్(<http://www.microsoft.com>) కు మేము ఋణపడివున్నాము.అలాగే ఇటువంటి బృహత్తర కార్యక్రమానికి పెద్ద మొత్తం లో గ్రంథాలను అందించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానమునకు కూడా మనం ఋణపడివున్నాము. సాయి రామ్ సేవక బృందం కోరుకొనేది ఒక్కటి, ప్రతి ఇల్లు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన గ్రంథాలతో నిండిపోవాలన్నదే మా కోరిక.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in> లేక <http://www.dli.ernet.in>
- 2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్: <http://www.sairealattitudemanagement.org>
- 3) సాయి రామ్ గూగుల్ సైట్: <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్: <https://archive.org/details/SaiRealAttitudeManagement>

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞం పై గల సలహాలు,సూచనలకు సేవక బృందాన్ని సంప్రదించుటకు: sairealattitudemgt@gmail.com

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సమాచారం: <https://www.facebook.com/SaiRealAttitudeManagement>

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సంబంధ వీడియోలు: <https://www.youtube.com/user/sairealattitudemgt>

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని, ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని,మీరు సంతృప్తులైతే మరొక సాధకునికి, జిజ్ఞాసువులకు మార్గం చూపించగలరని ఆశిస్తున్నాము. మీరు చదువుకోవటంలో ఏమైనా ఇబ్బంది కలిగితే సేవక బృందంను సంప్రదించగలరు. ఒకవేళ మా సేవలో ఏమైన పొరపాటు వస్తే మన్నించగలరు.

ఈ గ్రంథపు భారత ప్రభుత్వ డిజిటల్ లైబ్రరీ గుర్తింపు సంఖ్య: 2020120032697

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ గ్రంథముపై వ్యాపార,ముద్రణ హక్కులు రచయిత,పబ్లిషర్స్ కి గలవు, కనుక వారిని సంప్రదించగలరని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

SaiRealAttitudeManagement(SAI RAM) - సాయి నిజ వ్యక్తిత్వ నిర్వహణ(సాయి రామ్)

*** సర్వం శ్రీ సాయినాథ పాద సమర్పణమస్తు ***

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc. X

← → ↻ ↗ www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books Journals
Newspapers
Palm-Leaves (Manuscripts)

Title

Author

Year to


Subject

Language

Scanning Centre

[Presentations and Report](#)
[Statistics Report](#)
[Status Report](#)
[Feedback](#) | [Suggestions](#) |
[Problems](#) | [Missing links or](#)
[Books](#)

Click [here](#) for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE



For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

[Click Here](#) to know More about DLI ^{New!}

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
<ul style="list-style-type: none">Rashtrapati BhavanCMU-BooksSanskritTTD TirupathiKerala Sahitya Akademi	<ul style="list-style-type: none">INSA	<ul style="list-style-type: none">Times of IndiaIndian ExpressThe HinduDeccan HeraldEenaduVaartha	<ul style="list-style-type: none">Tamil Heritage FoundationAnnaUniversity ^{New!}

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Author's Last Name

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Year

1850-1900	1901-1910	1911-1920	1921-1930	1931-1940	1941-1950	1951-
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-------

Subject

Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...
--------------	---------	-----------	-----------	-----	-------------	-----------	----------	--------------------------------------

Language

Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu
----------	---------	---------	-------	---------	---------	-------	--------	------

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

“దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్చాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నీ కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. “నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖



మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

పిల్లలు - పెద్దలు

పిల్లలు స్వాతంత్ర్య పరిసరాల్లో పెరిగితే
అవుతారు నిజమైన పౌరులు
చిన్నతనం నుండి “అది చేయవద్దు, ఇది చేయరాదు”
అని పెద్దలు ఆంక్షలు పెడుతుంటే
పిల్లల మెదడు వికసించే దెలాగు?
వారు నిజమైన పౌరులుగా తయారయే దెలాగు?
పిల్లల ఆనక్కి పెట్టుతుంటే పెద్దలు గోడలు
వాళ్ళ విజ్ఞాన వికాసానికి కట్టుతుంటే అడ్డుకట్టలు
పిల్లలు కాగలరా స్వాతంత్ర్య వ్యక్తులు?

బడిలో ఆనక్కి ప్రశ్నలు వేస్తే
“అల్లరి పిల్లలు” అంటే పంతుళ్ళ వాళ్ళని,
ఇంటిలో విజ్ఞానాన్ని ప్రదర్శిస్తే
“తుంటరి మూకలు” అంటే పెద్దలు,
ఇంట్లో, బడిలో పెద్దలు చెప్పిన వాటన్నిటికీ
మెదడుకు పని పెట్టకుండా
అలోచనలకు తావు ఇవ్వకుండా
గంగిరెద్దులా తరిగిపో “మీరు చెప్పిందే వేదాంతం”
“మేం వింటాం సాంఘం” అంటేనే
అవుతారు మంచి పిల్లలు - పెద్దల దృష్టిలో !

మొక్క పెరుగుతుంది చిన్నవయస్సులో
పుష్పం వికసిస్తుంది మొగ్గ విచ్చినప్పుడే
పిల్లలు విజ్ఞాన వికాసాలు పొందుతారు చిన్నవయస్సులోనే
వారి మెదడుల వికాసానికి పెద్దలు అవకాశమిస్తే.

ఇంటిలో తల్లితండ్రులు
బడిలో పంతుళ్లు
సమాజంలో పెద్దవాళ్ళు

పిల్లల స్వంత ఆలోచనలను మొదట్లోనే తుంచివేస్తే
మొగ్గగానే విరిచివేస్తే
వారు కాగలరా ఆదర్శ పౌరులు ?
అవుతారా వికసించే పుష్పాలు ? చిగురించే వృక్షాలు ?
ఈ విషయం పెద్దలు గ్రహించిననాడే
పిల్లలు కాగలరు నిజమైన మనుషులు, సరియైన పౌరులు.

పిల్లలు ఏమి ఎప్పుడు తినాలో
ఏమి బట్టలు ఎలా ధరించాలో
వాళ్ళు ఏమి చదవాలో, ఏమి చూడాలో
ఎప్పుడు ఎక్కడికి వెళ్ళాలో
ఎవరిని పెళ్ళాడాలో—
అన్నీ పెద్దలే నిర్ణయిస్తే
పిల్లలు మనుషుల్లా తయారవుతారా ?

દિ વ્યે



ది వ్యె

దీపము చిన్నదైనా
తరిమేస్తుంది కారు చీకటినైనా

విద్య అనే దివ్యను
మనం వెలిగించుకుంటే
అజ్ఞానం అనే చీకటి
అవుతుంది మాయం.

అందుకని వెలిగిద్దాం
జ్వాలల హృదయాల్లో
చదువుల పువ్వుల దీపాలను
వికసింపజేద్దాం తెలివి తేటలను

తరిమివేద్దాం దూరంగా
మనలోని మందబుద్ధిని
ప్రతి దివ్య మారాలి ఒక దివ్య జ్యోతిగా
ప్రతి పాప మారాలి అజ్యోతికి ప్రతిరూపంగా.

నవ్వు

నవ్వు పువ్వు లాంటిది
అందాన్ని అందిస్తుంది
ఆనందాన్ని వెదజల్లుతుంది
అందరినీ ఆకర్షిస్తుంది.

బాలుర నవ్వులు బాదులు తీరిన బంతిపువ్వులు
బాలికల నవ్వులు వికసించే చేమంతి పువ్వులు
బాలబాలికల నవ్వులు పరిమళాన్ని వెదజల్లే పూబంతులు.

నవ్వు ముఖం నలుగురిని నవ్విస్తుంది
నవ్వుకు కారణం ?
నలుగురి సుఖాన్ని పంచుకోవడమే !

తోటివారి బాధలు చూచి నవ్వితే
అది నవ్వు కాదు, నాగుపాము విషం.

షేదల బాధలు చూచి
ఆపదలో ఉన్నవారి ఆర్తనాదాలు విని నవ్వరాదు.
అట్టి నవ్వు అవుతుంది విషపు పువ్వు.

చందమామలాంటి పిల్లల ముఖాలు
వెన్నెలలాంటి వాళ్ళ నవ్వుల పువ్వులు
మనుషుల హృదయాలను
మందరాలుగా మారుస్తాయి.
వారి మనసుల్లో మమతలు విరజిమ్ముతాయి.

మిత్రులు

మిత్రులు పలురకాలు

ప్రాణమిస్తారు కొందరు

ప్రాణాన్నే తీస్తారు మరికొందరు :

అక్కర తీరేదాకా

చక్కటి స్నేహితులు కొందరు :

అక్కర ఉన్నప్పుడే

అగుపించే మిత్రులు కొందరు :

సహాయం చేయడానికి చేస్తాడు కొందరు స్నేహం :

సహాయం పొందడానికే చేస్తారు ఎందరో స్నేహం :

ఏరుదాటి తెప్ప కాలుస్తారు కొందరు

నడియేటిలో మునిగి పోతుంటే

తెప్పలా సహాయ పడతారు కొందరు.

మిత్రులులేని జీవితం ఎడారిలో మొక్కలాంటిది

స్నేహంలేని జీవితం చమురులేని దీపం లాంటిది.

ఇతరులు సునకు మిత్రులు కావాలంటే

మనం చూపాలి వారిపై శ్రద్ధ, ఆసక్తి

పలకరించాలి చిరునవ్వులతో

పిలవాలి వారి ముద్దు పేర్లతో

వినాలి శ్రద్ధతో వారు చెప్పేమాటలు

తెలుసుకోవాలి వారికి నచ్చే విషయాలు

చేయాలి తగు మర్యాద

ఇవ్వాలి పలసిన ప్రాముఖ్యత.

మనస్ఫూర్తిగా స్నేహ ధర్మాలను పాటించిననాడు

మనకు కొరత ఉండరు మిత్రులు :

ప్రేమ

“ప్రేమ” :- ఎంత తీపైన మాట !

అక్షరాలు రెండే అయినా, ఎన్నో అర్థాలమాట !!

ప్రేమకు అర్థం మారుతుంది

ప్రేమించే వాళ్ళను బట్టి-

తల్లితండ్రుల ప్రేమ ఎల్లలు లేని ప్రేమ

పిల్లల ప్రేమ కల్లా కపటం లేని ప్రేమ.

దేవుడిపై భక్తుడి ప్రేమ దివ్యమైన ప్రేమ

స్నేహితుల ప్రేమ చెప్పనలవిగాని ప్రేమ.

ప్రేమ చేస్తుంది లోకాన్ని భూతల స్వర్గం

ప్రేమ లేకుంటే అవుతుంది స్వర్గమే వరకం :

మనిషి మీద నమ్మకం లేకుంటే మనిషిని ప్రేమించలేం

నిజమైన ప్రేమ మంచినే చూస్తుంది అందరిలో

ప్రేమ లేకుంటే కనిపిస్తాయి తప్పులే అందరిలో

ఫలించిన జీవితానికి ప్రేమే ప్రాణం :

మనం

తల్లి భాషను

తల్లి దేశాన్ని

తప్పక ప్రేమిస్తాం మనం

ఎన్ని భాషలను అదరించినా

తల్లి భాషలోనే మాట్లాడుతాం

ఎన్ని దేశాలను గౌరవించినా

ప్రేమిస్తాం జన్మభూమినే.

మనుషులెందరో ఉన్నా

మనవారినే ప్రేమిస్తాం.

తల్లులందరిని గౌరవించినా

కన్న తల్లి నే పూజిస్తాం.

“మన” అనే మాటలోనే ఉంది మాధుర్యం

“మనం” కలిసి ఉంచేనే

బాగుపడుతుంది మనదేశం.

ఆట - విమర్శ

ఆటను విమర్శించడానికి ఆటలోని రుచిని
అందులోని అనుభవాన్ని
నియమాంశు తెలుసుకోవాలి
ఆటలోని లోటుపాట్లు తెలియకుండా విమర్శిస్తే
ఆటకు, ఆటగాడికి చేస్తాం అన్యాయం.

కాని-విజ్ఞానంతో కూడిన విమర్శ
ఆటగాడికెంతో అవసరం
వేషగాడికి అద్దంలాగ -

ఆటగాడికి ఓటమి, గెలుపు ఒక్కటే
ఆట అడే పద్ధతిలో ఆడితే -
నియమావళి పాటించి ఆట ఆడి ఓడినా గొప్పే
నియమాలు తప్పి ఆట ఆడి గెలిచేకంటే :

మరువరావిది మరో విషయం
ఆటనేర్చి అడడం ఎంతకష్టమో
తెలియకుండా విమర్శించడం అంతమరణం :

అందుకనే -

ఆటగాడు ఎంత నేర్పరి అయినా
కావాలి కొంత విమర్శకు పాత్రుడు
విమర్శకుడు అలాగే పొందాలి కొంత మెలుకువ ఆటలో.

ఆరుగురు మిత్రులు

బాలలే భారతదేశానికి
భవిష్యత్తు పలుగులు అని
కలలు కన్నాడు చాచానెహ్రూ.

బాలల కర్తవ్యం
మంచిగా విద్యలు నేర్వడం
మనుషులుగా తయారు కావడం.

దిద్దారి పిల్లలు అవసరమైతే పెద్దలనైనా
తమ క్రమశిక్షణతో
నడిపించాలి సమాజాన్ని
అభివృద్ధి దాటలో
అందుకు కావాలి అర్థులు మిత్రులు

వారే..
ఏమిటి? ఎవరు? ఎందుకు? ఎప్పుడు? ఎక్కడ? ఎలాగా?
అనేవారు

అనాది నుంచీ
అందించ దుడుతున్న వాటిని అన్నిటినీ
అదరించవలసిన అవసరంలేదు నేడు.

కాలదోషం వట్టిన వాటిని గుర్తించి
కడకు నెట్టేసుకుంటూ పోవాలి
అందుకు - వినాలి - చూడాలి
అలోచించాలి - ఆచరించాలి.

దానికి ఉపకరిస్తారు
మన ఆర్థులు మిత్రులూ,
తప్పక చేస్తారు సహాయం
అడిగితే మనస్సు విప్పి
వింటే చెవి యొగ్గి.

పిల్లల అవసరాలు తీర్చే కార్యక్రమాల్లో
వాళ్ళకు ఉండాలి ఎంతో జోక్యం
పిల్లలు చేపేవన్నీ
అల్లర్లు కావని తెలుసుకోవాలి పెద్దలు.

బాలలూ :
మీరు ఏమి చేయవలసినా
అడగండి తప్పకుండా
మీ ఆర్థులు మిత్రులనూ -
ఏమిటి? ఎవరు? ఎందుకు?
ఎక్కడ? ఎప్పుడు? ఎలాగు? లను
ఇస్తారు మీకు కావలసిన సలహాలు
చేస్తారు తగు సహాయం.

ఆ సక్తి

ఆసక్తి ఎంతో అవసరం
అన్నీ తెలుసుకోవాలవి
ఎన్నో నేర్చుకోవాలవి
చిన్న నాటినుండి.

అన్నీ విచారించి తెలుసుకోకుండా
చెప్పినవన్నీ గుడ్డిగా నమ్మితే
సొంత జ్ఞానం తగ్గిపోతుంది.

విన్న వాటికీ కన్న వాటికీ
గంగిరెద్దులా తల ఊపితే
రాజాలదు విజ్ఞాన వికాసం.
ఆలోచించి ఆసక్తితో అన్నిటినీ
పరిశీలించి తెలుసుకోవాలి.

చెప్పినవన్నీ విని
చూచినవన్నీ గమనించి
అందులో మంచి చెడూ విచారించి
విజం అబద్ధం గ్రహించి
మరీ చెయ్యాలి ఏ పనులై నా.

రోడ్డు

రోడ్డు లేకుంటే
చేయలేం ప్రయాణం.
రోడ్డుపైన నడవాలంటే
రూల్స్ కొన్ని పాటించాలి.
లేకుంటే ఎన్నో అపాయాలు
ఎందరికో ప్రాణనష్టం !

నడి రోడ్డుపైన నడవరాదు
ఎడమ ప్రక్కనే వెళ్ళాలి
రోడ్డు దాటేటప్పుడు
కుడి ఎడమలు చూడాలి
నడిచే బండ్లకు అడ్డుపోరాదు
వేగంగా వెళ్ళేవాటికి దారి ఇవ్వాలి.
ఎటు తిరిగేది చేయి చూపాలి
హద్దులను అనుసరించి
రహదారి గమనాన్ని పాటించాలి.

రోడ్డు రూల్స్ పాటించకుండా
కళ్ళు మూసుకుని
వళ్ళు మరచి నడిస్తే
కలుగుతుంది అపాయం ప్రాణాలకు
అనుభవించాలి నేరానికి శిక్ష.

మట్టి - మనం

మట్టితో చేస్తారు రంగు రంగుల బొమ్మలు
వీలైన పాత్రలు, వినోద వస్తువులు.
మట్టితో పెట్టుతారు గోడలు
కట్టుతారు అందరి భవనాలు.
మట్టినుండే పండుకాయి పంటలు
వస్తాయి త్రాగే నీరు, తక్టేబిట్ట.

కాని నేర్చుకోవాలి మనం
మట్టితో మెరిగడం
మట్టిని మంచిగా వాడుకోవడం.

బడిపి వదలగానే
మట్టిలో దూకుతారు పిల్లలు
పొసుకుంటారు కళ్ళలో
పూసుకుంటారు బట్టలకు,
తెచ్చుకుంటారు కయ్యాలు
మెచ్చుకుంటారా పెద్దలు ?

మట్టిలోనూ మట్టిపైనా మనం ఉన్నా
మట్టికి మనిషికి ఎంతో సంబంధం ఉన్నా
పట్టు బడరాదు మట్టికి మనం
కట్టుబడి ఉండాలి మట్టే మనకు.
మట్టిని ఉపయోగించుకోవాలి మనం
మట్టిలో మనం కారాదు మలినం.

ప రి శు భ్ర త

ఇల్లు, ఒళ్లు, బడి, వీధి
 ఉంచుకోవాలి పరిశుభ్రంగా.
 కాళ్ళకు చెప్పులు వేసుకోవాలి
 బయట తొక్కిన ఋరదను కడుక్కోవాలి.
 ఇంట్లో, బడిలో ఉమ్మి వేయరాదు
 ఉచ్చ దొడ్లు ఉపయోగించాలి ఆయాపనులకు
 చెత్త, చీమిడి, చిరిగిన కాగితాలు
 వెయ్యాలి చిత్తు కాగితాల బుట్టల్లో.
 దగ్గినప్పుడు, కుమ్మినప్పుడు చేతిరుమాలు వాడాలి
 మన ఇంట్లో మురికిని వక్క-ఇంట్లో పడవేయరాదు.

అటలు అదిన తర్వాత చేయాలి స్నానం
 ఒళ్ళు శుభ్రం లేకుంటే వస్త్రాయి జబ్బులు.
 ఇల్లు శుభ్రం లేకుంటే
 చేరుతాయి దోమలు, ఈగలు,
 అవి తెస్తాయి అనేక రోగాలు.
 పరిశుభ్రతే పిల్లల ఆరోగ్యం.
 మురికి అందరికీ ముప్పే
 అందువల్ల ఉంచుకోవాలి అన్నీ శుభ్రంగా.

ఆరోగ్యంగా జీవితాలు గడపాలంటే
 ఉంచుకోవాలి ఒళ్ళు, ఇల్లు, షరిసరాలు పరిశుభ్రంగా. ఎల్లవేళలా :

దో మ

(i)

వీమమ్మా
దోమమ్మా
చాలమ్మా దోమమ్మా
ఇక నీ సంగీతపు గోలమ్మా.

పాపాయి నిద్రను
పాడు చేయకు దోమమ్మా
ఇక అపమ్మా నీ ఆలాపం.
నిద్దుర పోనీ ముద్దుల పాపను
వద్దు నీకిక ఈ రక్త పిపాస.

మంచిగ పోకుంటే
మందులు కొట్టేస్తాం
నీ ప్రాణం తీసేస్తాం
నీ జాతిని కూల్చేస్తాం ॥మ॥

దో మ



దోమ (ii)

దోమంటే నాకెంతో ఇది
 నేను నిద్రపోతే
 అది రెక్కలు విప్పుతుంది
 సంగీతం మొదలెడుతుంది చక్కగా
 చటుక్కున నిద్రలేస్తాను
 చెవిలో పాడుతుంది "గుయ్యం" అని
 చెంపను కాచేస్తుంది "చటుక్కు"మని
 అమ్మ కడుతుంది దోమతెర
 కమ్మగా దూరుతుంది అందులో
 ప్రొద్దున్నే నిద్రలేచి చూపే
 దద్దులు ఒళ్ళంతా.
 మాస్టారు చెప్పారు
 మలేరియా - బోదకాళ్ళు
 వస్తాయి దోమల వల్లనే అని
 అందుకనే దోమలమందు వాడాలి
 ఎల్ల వేళం దోమతెరలోనే పడుకోవాలి
 కాచిన నీళ్ళే తాగాలి
 మలేరియా, ఫెలేరియా రాకుండా
 మందులు పుచ్చుకోవాలనీ-
 దోమలు చిన్నవై నా
 వాటివల్ల అవకారం మహా మహా చెడ్డదనీ
 చెప్పారు మాస్టారు మళ్ళీ మళ్ళీ.

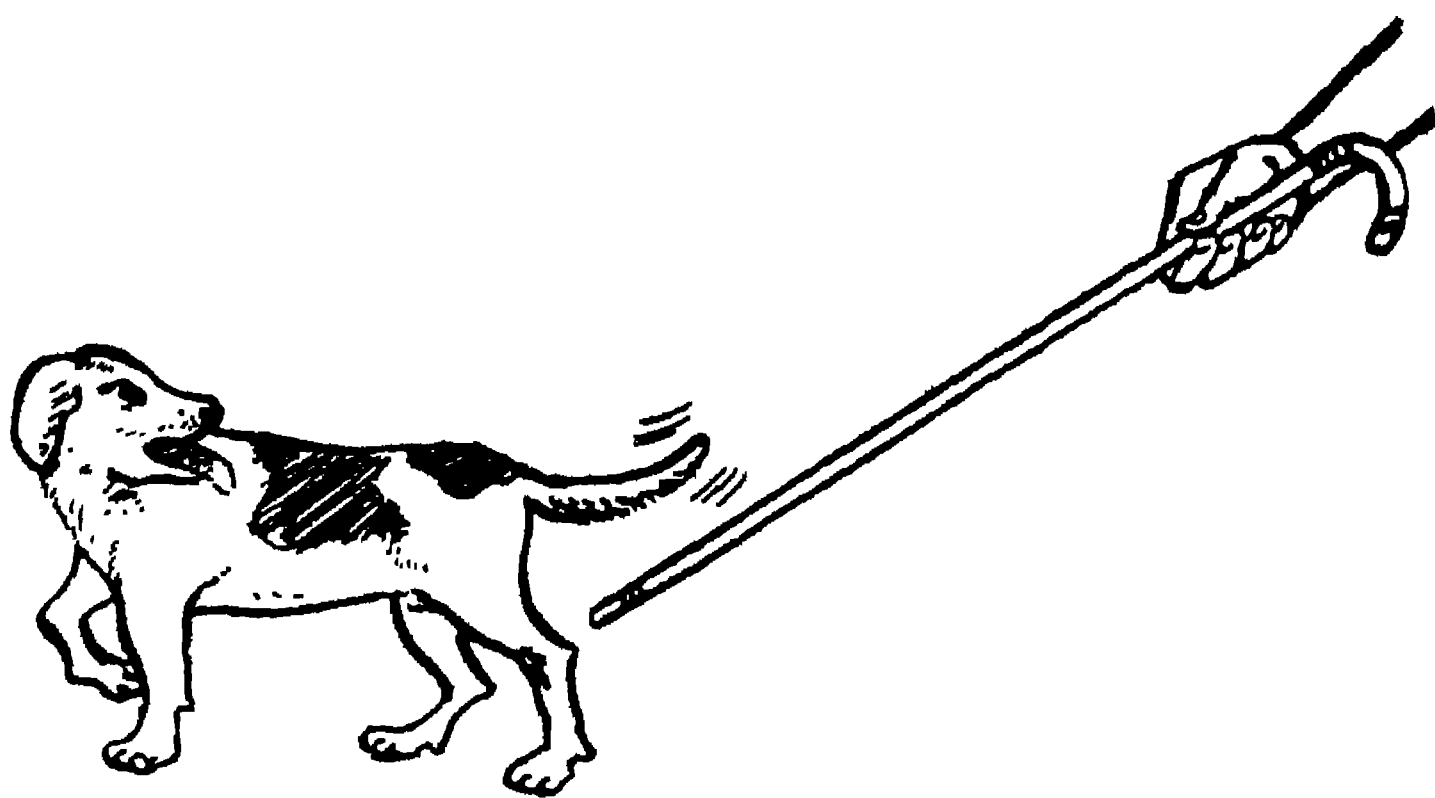
చేతికర

చేతికర కథ చెప్పాలంటే చాలా ఉంది.
చేతికర తాతకు ఊతకర
అల్లరి అబ్బాయిల పాలిట
అదొక మంత్రదండం ఒకప్పుడు,

ఉంటుంది చేతికి ఆయుధంగా
ఇస్తుంది శరీరానికి శీవి.
అవసర సమయాల్లో
ఆపద వేళల్లో
ప్రాణమిత్రుడు చేతికర
మారణ ఆయుధం చేతికర
మనిషికి రక్షణ చేతికర .

గొర్రెల కాపరికి
పొలం దున్నే రైతుకు
ఒంటిగా పయనించే బాటసారికి
ఇంకా ఎందరికో ఎన్ని విధాలుగానో
చెప్పరానంత ఉపయోగం చేతికర.
అందుకే-కర లేకపోతే
గొర్రె కూడా కరుస్తుందంటారు పెద్దలు .

ಪೆ ಟಿ ಕ ರ



తిండి

శరీరానికి శక్తి కమ్మని పిండి వంటల్లోనే ఉండదు
మంచి పళ్లు, పాలు, కూరకాయల్లోనే ఉంటుంది.

ఉంటాయి పిండివంటలు
తింటే కమ్మగా, తీపిగా
కాని ఉండాలి జాగ్రత్తగా
వాటితో కడుపు నింపేటప్పుడు.

విందులకు వెళ్ళినా
తగు మాత్రమే తినాలి తిండి
అజీర్తికి దారి తీసే విధంగా తిని
అపైని మందులు తీసుకోవడం కంటే
అరోగ్యానికి సరిపోయే విధంగా
అన్ని విటమినులు సమకూరే భోజనం తింటే
రావు జబ్బులు మన దోరికి

అన్నంలేని వారికి ఆకలి జబ్బు ఒక్కటే అయితే
అరిగించు కోలేనంత తినేవారికి అన్నీ జబ్బులే !
అందుకే తినాలి జీవించడానికి
జీవించరాదు తినడానికి మాత్రమే !

మం దు

మందు అవునరం రోగానికి
కాని రోగాలు రాకుండా చూసుకుంటే
అవునరమే ఉండదు మందులతో -
అందుకు చేయాలి శరీర వ్యాయామం
తినాలి వేళకు వలసిన తిండి
పాటించాలి క్రమబద్ధమైన ఆలవాట్లు.

శరీరానికి సహజమైన మందులు,
తగుపాళ్ళతో కూడిన విటమినుల భోజనం
సరియైన వ్యాయామం, విశ్రాంతి,
వారానికి ఒకరోజు ఉపవాసం.

కాని రోగాలు వచ్చినప్పుడు
మంచి డాక్టరు సలహా పొందాలి
సలహా ప్రకారం మందులు సరిగావాడాలి
లేకుంటే చెడుతుంది ఆరోగ్యం.

మంత్రాలతో మానవు రోగాలు
తంత్రాలతో నయంకావు జాడ్యాలు
ఆరోగ్య సూత్రాల పాటించే
మంచి మందు అని తెలుసుకోవాలి మనం.

అకాశం

అకాశం అంటే ఏమిటో తెలియదు
ఏకోకాన ఎంతో మందికి
అకాశంలో ఉన్నారు దేవతలు అని
అందులో ఉన్నాయి దేవలోకాలు అని
అనుకుంటూ ఉంటారు తెలియని వాళ్ళు.

అకాశం అంటేనే శూన్యం
అందులో లేదేమి అన్యం
అంటారు శాస్త్రజ్ఞులు-
అకాశం శూన్యం అయినా
అందులో మన ప్రపంచాన్ని మించిన
మరెన్నో ప్రపంచాలు ఉన్నాయని
అంటున్నారు భగోళ పరిశీలకులు.

మనం ప్రతిదినం చూస్తున్న సూర్యుడు
తారా మండలంలోని చుక్కల్లో
ఒక్క చిన్నచుక్కే అని నిరూపిస్తున్నారు వాళ్ళు

చంద్రమండలం ఒక నీరు, గాలి లేనట్టి
ప్రాణికోటి జీవించలేని ఎడారి అని
తేల్చారు అక్కడికి వెళ్ళి వచ్చినవాళ్ళు !

అకాశం అంటే శూన్యం అని
ఆ శూన్యంలో అనేక గోళాలు ఉన్నాయని
అది స్వర్గం ఏదీకాదని తెలిసింది ఈనాడు.

దేవుడు ఒక్కడే

ఈశ్వరుడతడే
పరమేశ్వరుడతడే.
అందరి పాలిట దేవుడు అతడే
మన అందరి పూజా దైవం అతడే

అల్లా పేరుతో పిలిచినా
ఎల్లర చల్లగా జూచేదతడే
క్రీస్తు అతడే, కృష్ణుడు అతడే
గౌతము డతడే, గురునానక్ అతడే

॥ఈశ్వ॥

పెద్దల పిన్నల ప్రోచే డతడే
నద్దుగ జగతిని నడిపే డతడే

॥ఈశ్వ॥

ఎండా గాలిని మనకు
నిండుగ ఇచ్చేదతడే

॥ఈశ్వ॥

జీవకోటికి జీవము నిచ్చి
ప్రాణికోటికి అభయము నిచ్చి
జగతిని కాచేదతడే
ప్రగతికి కారణమతడే

॥ఈశ్వ॥

ఒ కే జా తి

ఒక పూవు కాజాలదు పూరిమాల
ఒక మొక్క కాలేదు వనం
ఒక మనిషి తోనే కాదు జాతి.

పువ్వుల బట్టి మాలలాగ
మొక్కల బట్టి తోటలాగ
మనుషుల బట్టి ఉంటుంది దేశం.

భాష, వేషం, కులం, మతం
కారాదు కంచెలు జాతి సమైక్యతకు
ఎన్నో మొక్కలు, పూవులు ఒక తోటలో వెలిసినట్లే
అన్ని భాషలు, అన్ని మతాలు వర్ధిల్లాలి దేశంలో.

భాషలెన్ని మాట్లాడినా
భావం ఒక్కటే
ప్రతినిధు లెందరున్నా
ప్రజలంతా ఒక్కటే.

మతాలు ఎన్ని ఉన్నా
మనుషులందరికీ దేవుడు ఒక్కడే
అందరం ఆలా అనుసరించిన నాడే
అవుతుంది మనది ఒకేజాతి.

తొందరపాటు

ఏ పని చేసినా
అలోచించి చేయాలి
ముందు వెనుకలు చూడనిదే
ముందడుగు వేయరాదు.

మంచి చెడ్డలు విచారించి
మరీ చెయ్యాలి పనులు
పరుగెత్తి పాలు తాగేకంటే
నిలుచుని నీళ్ళు తాగడం మేలు.

అడ్డువారి అపదలకు మూలం కావచ్చు
చుట్టదారి అయినా సులభంగా వెళ్ళమన్నారు
తొందరపాటు ఎందుకూ మంచిది కాదు
అడుసుతోక్కి కాలు కడిగినట్లు

చేయి కాల్చుకుని ఆకులు పట్టుకున్నట్లు
తొందరపడి తప్పు అడుగువేస్తే
మళ్ళీ తప్పుకోవడం కష్టం
తొందరపాటు అన్నిటికీ చేటు-అందరికీ అనర్థం.

చీ మ

చూడడానికి చిన్నదైనా చీమ
తెలివిలో బహుమిన్న అది
వానాకాలానికి దాస్తుంది
రాన్యాలను వేసవి నుండే -

ఉండాలని హాయిగా
కడుతుంది పుట్టల మేడలు
చేరుతాయి పాములు చివరకు అందులో
తమకు సరిపోయే చిన్న పుట్టలు పెట్టుకుంటే
చేరలేవు పాములు వాటిలో.

తమకు చాలినంతే సంపాదిస్తే
ఉండదు దోపిడీల ప్రమాద భయం.
అందుకే అంటాం

“చీమలు పెట్టిన పుట్టలు
పాములకు ఇరవైన యట్లు”- అని
ఒకరు చేసిన కృషి ఫలితం
మరొకరికి చెందివచ్చుదు.

చీమల్లో ఉన్న సంఘీభావం
మావపుల్లో ఉంటే మరోవిధంగా ఉండేవాళ్ళం.

చీమలనుండి నేర్చుకోవాలి,
మనుషులు ఎన్నో పాఠాలు
రేపటికి కావలసినంత దాచుకోవడం
అందరం కలిసి బల్యతతో జీవించడం

పెళ్ళి

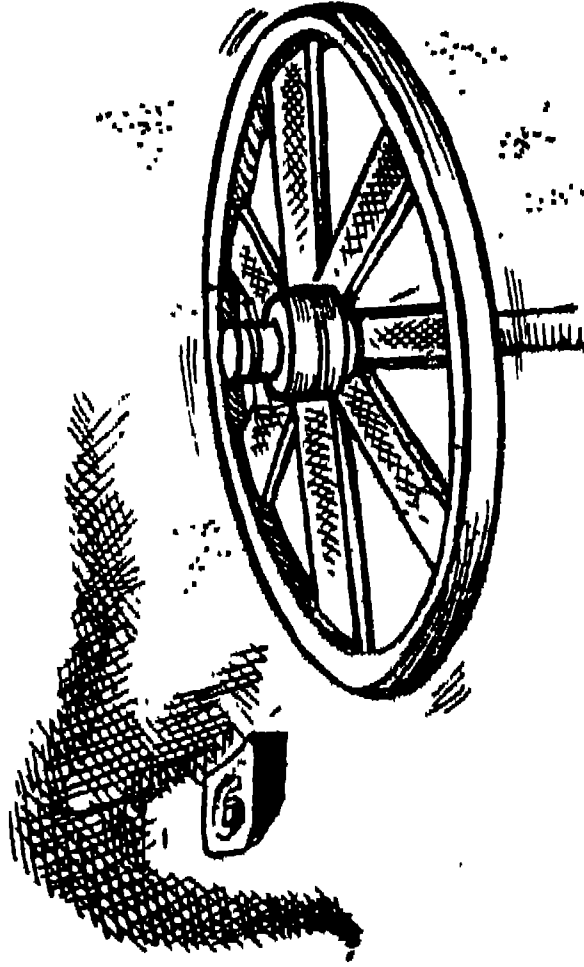
పెళ్ళి అంటే వేళాకోళపు మేళం కాదు
అదొక పెద్ద జీవిత కథ
పెద్దవాళ్ళయ్యాక పెళ్ళి అంటే ఏమిటో
పిల్లలుగా ఉన్నప్పుడే తెలుసుకుంటే మంచిది.

పెళ్ళి చేసికున్న తర్వాత
పుట్టుతారు పిల్లలు
అమ్మ, నాన్న, పిల్లలు కలిసి ఉంటే
అవుతుంది కమ్మని కుటుంబం.

పెళ్ళి మాత్రం కాదు బొమ్మల ఆట
తెలివి తక్కువ పెద్ద వాళ్ళు బలవంత పెట్టినా
పిల్లలు త్వరపడకండి పెళ్ళి కోసం
ఒప్పుకోరాదు పిల్లలు పెండ్లికి
చదువులు పూర్తి చేసేవరకు
చక్కగ జీవనోపాధి కలిగే వరకు.

ఆ పైని అన్నీ పిల్లలకే తెలుస్తాయి
విచారించి చేసుకోవచ్చు పెళ్ళి
హాయిగా వాళ్ళ ఇష్టప్రకారం
గడవవచ్చు కాలం అనందంగా.

బండ్రి చక్రం



బండ్రి చక్రిం

బండిలేక ఉండేదా ప్రగతి :
బండిచక్రం కనిపెట్టడమే
నాగరికతకు పునాది
బండి రెక్కలను ఎక్కితేనే
చేరగలుగుతాం, అనుకున్నచోటికి.

చక్రం కనుగొన్నవాడు
చక్రి కంటే ఘనుడు
చక్రం మూలంగానే
సక్రమంగా నడుస్తుంది జగం.

చక్రం వక్రమైనా
దానికిలేదు వక్రబుద్ధి
ప్రకృతిలో చేయికలిపి
చక్రం చేస్తుంది మేలు జగానికి.

చక్రాన్ని చేయిదార్చి
వక్రకులను తుంచాడు చక్రి.

చక్రం లేనిదే నడవలేం పరిశ్రమలు
చలనమే ఉండదు యంత్రాలకు
సాగలేదు ప్రగతి జగతిలో.

చక్రాలు అక్కరలేని
బిందెల్లన్నో వచ్చినా
బిందీ, బిందీ చక్రాలు లేకుంటే
నిలిచేదా మానవ చరిత్ర నేటికి :

పేదరికం

పేదరికం కాదు పేదవాళ్ళ తప్పు
ఉన్నవాళ్ళు కాదు గొప్ప
లేనివాళ్ళు కాదు తక్కువ.

పేదవాళ్ళమ బాధించరాదు
బీదవాళ్ళను వేధించరాదు
పేదరికం పోవాలి
అందరం సమానం కావాలి
అందుకు అందరం పాటుపడాలి.

మంచివాళ్ళు ఉంటారు అందరిలోనూ
పేదవాళ్ళలోను ఉంటాయి మంచిగుణాలు
పేదరికం కాదు పేదవాళ్ళ తప్పు
అది ఆర్థిక విధానంలో లోటు మాత్రమే.

పక్కవాళ్ళు వదుతుంటే బాధలు
చూడలేం హృదయం ఉంటే
శరీరంలో ఒకభాగం జబ్బుపడితే
కాదా బాధ శరీరానికంతటికీ ?

అలాగే,

సంఘంలో అసమానత్వం
అవుతుంది జాడ్యం నమాజానికి
దాన్ని తొలగించకుంటే
పోతుంది సంఘం క్షీణించి.

చదువు

చదవడం జీవించడం

చదువు మానడం మరణించడం.

చదవడం అనుభవించడం

చదువు అపడం అనుభూతి లేకుండడం,

చదవడం వల్ల నేర్చుకుంటాం

చదవనందువల్ల అజ్ఞానంలో ఉంటాం.

చదువువల్ల తెలుసుకుంటాం

ఇతరుల అనుభవాలు.

చదవకుంటే తెలుసుకోలేం

ప్రపంచంలోని అనేక విషయాలను.

అందుకే తప్పక చదువు నేర్వాలి

ప్రపంచ విజ్ఞానాన్ని పొందాలి.

దేశం కోసం

దేశం కోసం నడవాలి
మనదేశం కోసం కదలాలి
మాటలతోనే పని కాదోయ్
పాటలతోనే పని కాదోయ్
చెరగని మన దేశభక్తిని
చేతలతో చూపాలోయ్

॥దేశంకోసం॥

దేశ సమగ్రత కోసం
సమరం సలిపే వీరులు కావాలోయ్
జాతి సమైక్యత కోసం
త్యాగం చేసే పౌరులు కావాలోయ్

॥దేశం॥

వీర జవానుల సంక్షేమం
అందరి బాధ్యత కావాలోయ్
శత్రువు ఎంతటి వాడైనా
మన శక్తికి లొంగక తప్పదులేవోయ్.

॥దేశం॥

పర రాజ్యాంను కబళించే
భావన మనకెన్నడు లేనే లేదోయ్
శాంతి, స్వేచ్ఛల సంరక్షణకే
సమరం సలిపే వీరులు కావాలోయ్

॥దేశం॥

అడవుల్లో, కొండల్లో
అహోరాత్రముల పోరాటంలో
అశువులు దాసిన జవానులకు
అందరి జేజేలర్పించాలోయ్.

॥దేశం॥

దేశం నీకేమి చేసిందన్నది కాదోయ్
దేశం కోసం నువ్వేమి చేశావో
బాగా అలోచించి, మరి అచరించాలోయ్.

॥దేశం॥

ఆంధ్రప్రదేశ్ యాత్ర

ఆంధ్రప్రదేశ్ యాత్రకు వెళదాం

బాబుల్లారా, పాపల్లారా

వింతలు అన్నీ చూచివద్దాం

విశాఖపట్నం విశాల సముద్రతీరం

భారీ పరిశ్రమలు, భలే పెద్ద ఓడరేవు.

గొప్పదైన గోదావరి మహానది వంతెన

రాజమండ్రి, కాకినాడ, నగరాలు

కన్నుల పండుగ వరిచేలు, అబ్బురమైన కొబ్బరి తోటలు.

కృష్ణా నదిపై ప్రకాశం బారేజి, బందరు కలంకారీ, విజయవాడ పట్టణం

గుంటూరు దొరపొగాకు, పలనాటి శౌర్యవతిమ.

శ్రీశైలం, కాళహస్తి, కాళేశ్వరం,

తిరుపతి, అన్నవరం పుణ్యక్షేత్రాలు.

రాయలు ఏలిన రతనాల సీమ

వజ్రాలకు ఖనిజ సంపదలకు నిలయం

పోచంపాడు, నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టులు

ఆదిలాబాదు అడవులు, సింగరేణి బొగ్గుగనులు

ముమ్మర పరిశ్రమల వాటికలు అనేకాలు.

వరంగల్లు కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయం

అమరావతి, నాగార్జున కొండల బౌద్ధ సంస్కృతి చిహ్నాలు

కొండవల్లి బొమ్మలు, శరీంనగరు వెండి నగిషీ

అన్ని కళలకు ఆలయం మన రాజధాని

అందాలు చిందే హైదరాబాదు నగరం.

తరగతి

క్లాస్ లో అందరు పిల్లలు
పాస్ కావాలి పరీక్షలు
బాగా చదువుకొని
పాఠాలు నేర్చుకొని
కాపీలు కొట్టకుండా
టీచర్లను తిట్టకుండా
పాస్ కావాలి పిల్లలు అందరూ—
ఉండాలి పిల్లలు క్లాసులో ఐకమత్యంగా
పాటించకుండా ఎట్టి భేదాలు.

ఎక్కువ మార్కులు వచ్చే పిల్లలు
తక్కువ మార్కులు వచ్చే వాళ్ళతో
ఓర్పుతో మెలగాలి
నేర్పుతో చూడాలి వారిని తమతో సమంగా

చాడీలు చెప్పడం
పుస్తకాలు, పెన్నులు దొంగిలించడం
పనికిరాని పనులు పిల్లలకు.

మొక్కగా వంగనిదే మానై వంగదన్నట్లు
చిన్నప్పటి అరివాట్లు పెద్ద అయినా పోవు
మంచి అరివాట్లు చిన్నతవంలో నేర్చి
గడపాలి మంచి జీవితం సంఘంలో.

వేళకు

వేళకు నిద్రలేవడం
 వేళకు స్నానాదులు కావించడం
 వేళకు పాఠశాలకు వెళ్ళడం
 వేళకు అటపాటల్లో పాల్గొనడం
 వేళకు ఇంటికి తిరిగి రావడం
 వేళకు పాఠాలు చదవడం
 వేళకు భోజనం, నిద్ర
 వేళకు మెలకువ, వ్యాయామం
 అన్నీ వేళ ప్రకారం అరివాటు చేసుకుంటే
 క్రమశిక్షణ మనిషిని
 ఎంతటి గొప్పవాడినో చేస్తుంది
 ఎంతో మంచి పేరు తెస్తుంది.

చిన్నతనంలో క్రమశిక్షణ
 వెన్నతో రొట్టె తిన్నట్లే.

ఏది ముఖ్యం

శరీరంలో ఏదిముఖ్యం

ఉన్నాయి కదా !

కళ్ళు, కాళ్ళు, ముక్కు, చెవులు,
నోరు, నుదురు, పొట్ట, గుండె,
ఇంకా ఎన్నో.

చేతులు అనుకుంటే తమ కృషి వల్ల
పొట్ట తిని బలుస్తుందని
కాళ్ళు అనుకుంటే తమ శ్రమ వల్ల
శరీరం ప్రయాణంచేసి అనుభవిస్తుందని,
కళ్ళు, ముక్కు, చెవులు, నోరు అలాగే
తమ వల్లనే ఇతర భాగాలు
లాభం పొందుతున్నాయని అనుకుంటే
కలిగే నష్టం ఎవరికి ?

కన్ను గుడ్డిదై నా

కాలు కుంటిదై నా

కాదా బాధ శరీరం అంతటికీ ?

కుటుంబంలో, లేనా అందరికీ

పటువైన బాధ్యతలు ?

ఎవరికివారే ముఖ్యమని

పని చేయడం మానడం

ఎవరికి నష్టం ?

కాదా బాధ కుటుంబం అంతటికీ ?

సంక్రాంతోయ్ - సంక్రాంతి

(i)

సంక్రాంతోయ్ సంక్రాంతి
 అక్కకు సిగ్గు - బావకు మొగ్గు
 మంచి నూనెతో మర్దన చేసి
 వేడి నీళ్ళతో తలంటుపోసి
 ఆవుపాలతో అన్నం వండి
 చక్కెర పొంగలి చక్కగ చేసి
 పిండివంటలు మెండుగ చేసి
 కొత్త బట్టలు కొల్లగపెట్టి
 బావకు విందు బాగుగ చేసి
 పండుగ రోజులు నిండుగ గడిపి
 అక్కను బావకు అప్పజెప్పి
 అల్లుని మెల్లగ సాగనంపే ॥సం॥

అల్లుళ్ళకు ఆనందం కలిగించే సంక్రాంతి
 అందరికీ సరదా కలిగించే సంక్రాంతి. ॥సం॥

సంక్రాంతి పండుగ (II)

వస్తుంది సంక్రాంతి
తెస్తుంది అందరికీ క్రాంతి
ఇస్తుంది సంఠోష సంపదలు
కలిగిస్తుంది ప్రజలకు హాయి
వింపుతుంది కర్షకుల పాతరలను
అందిస్తుంది కార్మికుల కష్ట ఫలితాన్ని చేతికి.
కొత్త బట్టలు వేస్తారు
పిండివంటలు చేస్తారు
కడతారు బంతిపూల తోరణాలు
చేస్తారు పశువులకు అలంకరణలు
కావిస్తారు బళ్ళ పూజలు
నాగళ్ళ కొలువులు.
వేస్తారు రంగు రంగుల ముగ్గులు
జరుపుతారు పలువిధాల సంబరాలు.
పిలుస్తారు అల్లుళ్ళను, కూతుళ్ళను
పలుకరిస్తారు బంధుమిత్రులను
సంక్రాంతి పండుగకు.
ఏటేటా తెలుగునాట వెలుగు సంక్రాంతి
విస్తరించాలి పేదల గుడిసెల్లోకి
సంక్రాంతి : ప్రతి ఏటా నీవు రావాలి
తేవాలి ప్రజలకు సుఖ సంఠోషాలను
మురిపించాలి సీరి సంపదలతో
మరిపించాలి కర్షక కార్మికుల కడగండ్లను.

కలం చెప్పిన కథ

చిట్టిబాబు రాస్తున్నాడు
కష్టంకో కలం పట్టుకొని
రాయలేనప్పుడు కొట్టుతున్నాడు
కలాన్ని నేలకేసి
ఆ బాధకు తట్టుకోలేక
కలం చెప్పింది తన కథను -

“- నీకూ ఉందా ఒక కథ
చెప్పు విందాం” - అన్నాడు
చేసే చూపించుకు ఆపివేసి -

“- ఉంది బాబు నాకూ ఒక కథ
అనలు అదిలో
అక్షరం నేర్చిననాడు
చేతి వేలితో రాసేవారు ఇసుకపైన.
తర్వాత అక్షరాల్ని
వాక్యాల్ని దాచుకోనేర్చారు
మట్టి బిళ్ళలపై, చెట్టు తాటలపై
జంతు చర్మాలపై.
ముళ్ళతో, ఎండు పుల్లలతో
రాతిముక్కలతో రాసేవారు.

కనిపెట్టారు ఇనుప గంటారను
ఇంకా కొంతకాలానికి
తాటాకులపై రాయడానికి
అదే నా ఆసలు కలానికి స్వరూపం.

అదికవులు వాల్మీకి, వ్యాసుడు, కాళిదాసు
మన నన్నయ, తిక్కన, పెద్దన, తిమ్మనలు
రాకారు వాటితో గ్రంథాలు
వాడారు బూర్గు పత్రాలను, కరక్కాయ సిరాను.

కాలం గడిచిన కొద్దీ
చెత్తతో చేకారు చిత్తు కాగితాలు
వాటిపై రాకారు
కరక్కాయ, నీలిరంగు సిరాలతో
పక్షి ఈకల కలాలతో.

ఆ ఈకలు ఎంత సౌందర్యం :
ఇప్పటికీ కళాకారులు ఉంచుకున్నాడు
వాటిని అందానికి చిహ్నంగా.

శరీరానికి అవయవాల లాగే
వ్రాతకు కావాలి కలం, కాగితం, సిరా.

బాబూ విన్నవా నా కథ
రాసుకోవాలి నాతో అందంగా
అడుకోరాదు నన్ను నేరికేసి కొట్టి
అని ముగించింది కలం తన కథను.

రాసే - సిరా



అబ్బాయి వచ్చాడు బడినుండి
 ఒళ్ళంతా రాసుకున్నాడు
 రాసి, రాసి, సిరా.
 అమ్మకు వచ్చింది కోపం
 అబ్బాయికి అంటించింది రెండు.
 అలోచించాడు అబ్బాయి
 గోక్కున్నాడు బోడిగుండు
 ఎందుకు సిరా పూసుకుంటే వదలదు - అని

సిరా ఓదార్చి చెప్పింది తన కథ

చిట్టి అబ్బాయి, ముద్దుల పట్టి
కోపగించకు నాపై

సిరాకు ఉన్నది పెద్ద చరిత్ర
సిరా లేకుంటే రాసేదే లేదు అని.

సిరా లేకుంటే కలానికి

దానితో రాసే కాగితానికి

స్నేహమే లేదు - అని తెలుసా నీకు ?

తుడిస్తే పోయే సిరాతో రాస్తే

ఉండేవా మన సాహిత్య కళాఖండాలు

మన ఇతిహాసాలు, కావ్యాలు !

అబ్బాయి అన్నాడు -

అబ్బో బహుగొప్ప !

అంతా నీదే అన్నట్లు చెపుతున్నావే

కలం, కాగితం లేకుంటే

నీ ఉపయోగం ఏముంది - అని

ముద్దులకుప్పా - రాకారు గంటంతో

తాటాకుల గ్రంథాలు

కనిపెట్టారు కాగితాలు

కలంతో రాస్తేనే కాని వీలుకానివి

కలం కదలగలదా సిరా లేకుండా

మరి సీరా తుడిస్తే పోయేలా ఉంటే
ఉంటాయా పుస్తకాలన్నీ తరతరాలుగా -

అబ్బాయి అన్నాడు -

నిజమే సీరా,
ఒప్పుకున్నా నీ గొప్ప
మరి నా చొక్కా మీద సీరా
పోయేదెలాగు ?

చెప్పింది సీరా జవాబు -

నిజమే బాబు నీవు చెప్పింది.
నిమ్మకాయ రసంతో కడుగు
వదులుతాను కొంతవరకు
అంతకు మించిన సరిహా
అడుకోకు సీరాతో.
సీరా రానుకోడానికే కాని
పూనుకోడానికి కాదు నుమా !

తేనెటీగ నుండి నేర్చుకుందాం

తేనె ఎంకో తీసి రుచి చూస్తే
దాని కథ ఎంకో వింత మరి వింటే
తేనెటీగలకు ఇంత తెలివి ఉందా అనిపిస్తుంది వాటిని చూస్తే.
చెట్టు కొమ్మలకు, కొండ శిఖరాలకు
తేనెతుట్టెలు ఉంటాయి వేలాడుతూ.
పిల్లలనుకుంటారు
వాటిని దేవుడే అంటించి ఉంటాడని.
అర్థం అవుతుంది అసలు కథ
అలోచించి తెలుసుకుంటే.

తేనెటీగలకు ఉంటుంది పెద్ద పరిపాలనా యంత్రాంగం
ఒయ్యారాల రాణీఈగ ఉంటుంది అన్నిటిలో పెద్దదిగా
సోమరిపోతు మగఈగ రాణీతో ఎల్లవేళలా
చేస్తుంది ప్రణయం
దాది ఈగలు చేస్తాయి సేవలు రాణీకి
సిపాయి ఈగలు కల్పిస్తాయి రక్షణ తేనెపట్టుకు.

రాణి పెడుతుంది వేలకొలది
అణి ముత్యాల్లాంటి గుడ్లను
అవే అవుతాయి తరవాత తేనెటీగలు కొల్లలుగా
తేనెటీగలు బారులుతీరి వెతుకుతాయి పువ్వులను
చేరుస్తాయి పుప్పొడిని మగపుష్పాలనుండి అడపుష్పాలకు

అందువల్ల కాస్తాయి కాయలు
పండుకాయ పంటలు.

తెస్తాయి తమ తొండాలనీండా తేనెను
నింపుకాయ తేనెపట్టు గదులను
అందిస్తాయి మనకు అమృతంలాంటి తేనెను.

మానవ సమాజంలో లేదు ఆలాంటి సహకారం
అందుకనే మవిషి ఎంఠో నేర్చుకోవాలి
తేనెటీగల జీవితం నుండి
మంచిగా మనుగడ జరపాలంటే
సాంఘిక జీవితం చక్కగా గడపాలంటే.

వేళాకోళం

వేళాకోళంలో సరదా ఉన్నా
ఉంటాలి దానికి వేళా పాళా
వేళాకోళం ఎవరితో

ఎప్పుడు ?

ఎక్కడ ?

ఎందుకు ?

ఎలా ?

అని తెలుసుకుంటే
ఉంటుంది అందులో అందం.

వేళాకోళం వివియోగిస్తే సరిగా
మార్చవచ్చు మనుషుల మనసులను.

వేళాకోళం అనే పూదోటలో
వెదజల్లవచ్చు నవ్వుల పువ్వుల పరిమళం
కురిపించవచ్చు హాస్యపు వన్నీరు జల్లులు.
శ్రుతిమించితే వేళాకోళం
చేకూరవచ్చు అపదలు-అపార్థాలు.

వేళాకోళం బెడిసికొడితే
పూలకోటలో గాలివానలా
కాంతి సముద్రంలో తుఫానులా
పచ్చిక బయళ్ళలో ముళ్ళపొదల్లా
హాస్యం మారవచ్చు విషాదంగా
సంతోషం మారవచ్చు దుఃఖంగా.

పా పా నీ కు తెలుసా ?

తుమ్మకూ, దగ్గుకూ
పిల్లి నడకకూ
బిల్లి పలుకుకూ
కాకి ఎగరడానికి
గద్ద వాలడానికి
మనం చేసే పనులకు
ఎలాంటి సంబంధం లేదని
పాపా నీకు తెలుసా ?

వారంలో ఏడు రోజులు
ఏడు రకాలు కాదనీ
అదివారం నుండి
శనివారం వరకు
అన్నిరోజులు మంచివేనని
రోజుల్లో కొన్ని గంటలు మంచివీ
మరికొన్ని చెడ్డవీ - లేవని
పాపా నీకు తెలుసా ?

సాటివారిని ద్వేషించడం
పొరుగు వారిని పీడించడం
ఇతరులపై ఈర్ష్య అసూయలు పెంచుకోవడం.
కోపంవల్ల నష్టమనీ

రోషంవల్ల దుఃఖం అనీ
పాపా నీకు తెలుసా ?

చందమామ దేవత కాదనీ
సూర్యుడికి అదొక ఉపగ్రహమనీ
దానిపై బ్రతకడమే కష్టమనీ
అక్కడికి మనుషులు వెళ్ళి
రాళ్ళూ మట్టి తెచ్చారనీ
పాపా నీకు తెలుసా ?

కులం మతం
మనుషులే కల్పించారనీ
అంటరాని వారెవరూ లేరనీ
అందరమూ సమానమనీ
హెచ్చు తగ్గులు పెంపకంలోనే కాని
పుట్టుకలో లేవనీ
కులం కంటే గుణమే ప్రధానం అనీ
పాపా నీకు తెలుసా ?

మనుషులను దూరంగా ఉంచి
పాములను పశువులను
పూజించడం మూఢ నమ్మకం అనీ
పాపా నీకు తెలుసా ?

ముడుపులూ మొక్కుబడులూ
స్వార్థపరుల మోసాలనీ
దేవతల తృప్తికి జంతుబలులు
అర్ఘ్యంలేని నమ్మకాలనీ
పాపా నీకు తెలుసా ?

మా మిడి

తింటే ఉంటుంది

మామిడిపండు ఎంతో కమ్మగా

పచ్చికాయ తింటే ఉంటుంది పులుపుగా

పిందెలు తింటే ఉంటుంది రోపరి జీడి

జీడి తగిలితే అవుతుంది నోరంతా పుండు.

చేసుకోవచ్చు పచ్చి మామిడితో రకరకాల పచ్చళ్లు

చిచ్చులో కల్పి చేయవచ్చు మామిడి పానీయాలు.

ఉప్పు కారంతో ఉరకలు వేస్తూ

రుచి చూడవచ్చు ఊరగాయలు అనేకాలు.

పండు రసాలను

పాయసంలా జుర్రుకోవచ్చు.

మామిడిలో ఉన్నాయి అనేక రకాలు

బేబీషా, నీలం, జహంగీర్ అక్కరు రాజుల పేర్లతోనూ.

పండ్లల్లో రాజు మామిడిపండు.

మామిడి అకులతో కడతారు, రోరణాలు

పండుగలకు, పెళ్ళిళ్లకు.

మామిడి పువ్వు తేనెటీగలకు పసందు

మామిడి చిగుళ్లు కోకిలలకు విందు.

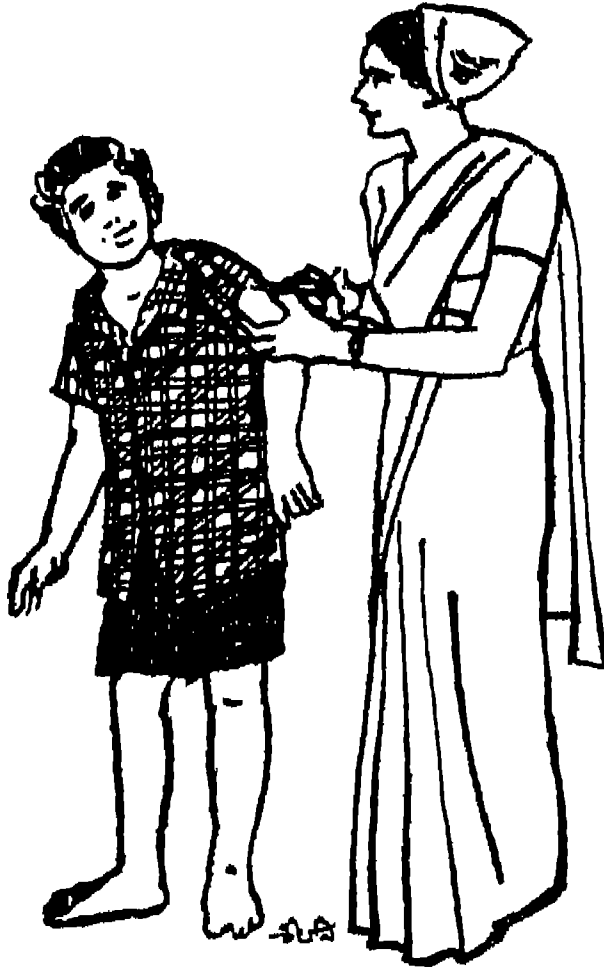
వింటే పసిపిల్లల బోసినవ్వుల పాటలు వినాలి

తింటే మామిడిపండ్లే తినాలి అంటారు.

మామిడి పండ్లకై పోట్లాడరాదు మనం

మామిడి పండులా ఉందాం తియ్యగా, కమ్మగా.

ఇంజక్షన్



అటల్లోపడి ఒంటికి దెబ్బ తగిలినప్పుడు
కాళ్ళల్లో ఇనుపమేకులు
గాజు పెంకులు గుచ్చుకున్నప్పుడు
తుక్కు కరిచినప్పుడు
ఎలుక కొరికినప్పుడు
కోరింత దగ్గుతు
గొంతువాపుతు
తీసుకోవాలి
ట్రీపిల్ యాంటిజన్ ఇంజక్షన్

గాయాలు చెల్లి పారకుండా ఉండడానికి
కోరింత దగ్గును తగ్గించడానికి
గొంతువాపును మాన్పడానికి--

పోలియో జబ్బుకు అవసరం మాత్రలు
కాళ్ళు చేతులు చచ్చుబడకుండా--

అమ్మవారు అనే స్పోటకం జబ్బును అపడానికి
మహమ్మారి అనే కలరాను దూరంగా ఉంచడానికి
కావాలి రకరకాల మాత్రలు సూది మందులు.
సూదిని చూచి భయపడతారు పిల్లలు
కాని భయపడరు కిందా మీద దూకి
కాళ్ళు వేళ్ళు విరగ గొట్టు కోవడానికి
చీమ కుట్టినంత నొప్పి అయినా లేని
సూది మందుకు వేస్తారు వెర్రికేకలు
చేస్తారు గందరగోళం.

ఇంజక్షన్ వల్ల ఉన్నాయి
లాభాలు అనేకాలు
ఉన్న జబ్బులు మానుతాయి
కొత్తరోగాలు అగుతాయి.

ఈత

నీరు మంచిదే అయినా
లోతు తెలియందే
ఈత రాందే
దిగరాదు నీటిలో.
నీటిలోని అటల కన్నా
ప్రాణాలు ముఖ్యం గనుక-

అయినా ధైర్యంతో
నేర్పరుల పహాయంతో
అపాయంలేని లోతుల్లో
తప్పక దిగి చూడాలి
ఈతను నేర్పితరాలి
ఈత అవసరం విలువ కట్టరావిది
ప్రాణ రక్షణకు ఎన్నో సందర్భాల్లో
అన్ని విద్యలు నేర్చినాదే
మనిషి మనిషిగా తయారుకాగలడు
మానవుడిగా జీవించగలడు
కారణం లేని భయం తప్ప
ఈత నేర్వడంలో లేదు ముప్పు.

ఎం డ

ఎండ వల్ల ఉన్నాయి

ఎన్నో ఉపయోగాలు

ఎండ లేందే లేదు వెలుతురు

ఎండ లేందే ప్రాణికోటికి లేదు జీవం.

ఎండ వల్లనే ఉంటుంది వరిసర పరిశుభ్రత

ఎండ వల్ల మంచు కరిగి ప్రవహిస్తాయి నదులు

ఎండ వల్ల కొండలు బయళ్ళు పేస్తాయి పచ్చిక

ఎండ వల్ల నీరు ఇంకి మేఘాల్లో కలసి కురుస్తుంది వర్షం.

కాని, ఎండ ఎక్కువైతే ఉండాలి జాగ్రత్తగా

కావాలి చల్లవి పానీయం, చల్లవి గాలి

వడదెబ్బ తగలకుండా.

ఎండల్లో ఎన్నో చోట్ల మంచి నీళ్ళకే కరువు వస్తుంది

కొన్ని చోట్ల ప్రాణికోటికే హాని కలుగుతుంది

ఎడారిలో బ్రతుకే దుర్లభం అవుతుంది

అయినా ఎండ బాధలను ఓర్చుకోవచ్చుగాని

ఎండ లేకపోతే లేదు జీవకోటికి ప్రాణం.

వాన

వాన కురిస్తేనే వరిపంటలకు నీరు
చినుకులు పడితేనే చిల్లర పైర్లకు తడి

ధాన్యాలు పండితేనే
ఇంట్లో వంటకు
వంటికి దుస్తులకు
బడిలో చదువుకు
దుకాణంలో వరుకులకు
ఉంటుంది ధనం.

వర్షం లేనిదే వాగులు పొరవు
వాగులు పొరనిదే చెరువులు నిండవు
నీరు లేనిదే, పైరులు పండవు
పైర్లు పండినదే ధాన్యం ఉండదు
ధాన్యం లేనిదే ధనం లేదు
ధనం లేనిదే అన్నం లేదు

ధనం లేనిదే విద్య, వైద్యం,
మనిషికి మనుగడ, అన్నీ మున్నా.

కాకి-కోకిల

కాకి చేసిన పాప మేమిటో
 కోకిల చేసిన పుణ్యమేమిటో
 కాకి గూటిలో కోకిల గ్రుడ్లు పెట్టినా
 కోకిల పిల్లలను కాకి పెంచినా
 కొవియాడుతారు కోకిలనే అందరూ
 కోపగించుతారు కాకి అంటేనే!

కాకి నలుపే-కోకిల నలుపే
 కాకికీ కోకిలకూ తేడా
 కూతలో మాత్రమే కాదా?
 అందంగా మాట్లాడిన వారందరూ
 అవుతారా మంచివాళ్ళు!

కాకి చేసిన అపకార మేమిటో
 కోకిలమ్మ ఒరిగించిన అపకారమేమిటో!
 కనలేని కారణం కాదా
 కాకిని ద్వేషించడం
 కోకిలను భూషించడం!

అర్థంలేని అనురాగాలు, ద్వేషాలు
 ఉంటాయి ఇలాగే లోకంలో.

మనిషికి దూరం

ప్రపంచ పరిస్థితు లన్నిటినీ
పరిశీలిస్తాడు మనిషి,
ప్రక్క ఇంటివారి బ్రతుకు మాత్రం
పట్టించుకోడు మనిషి!

చంద్రుడు లక్షల మైళ్ళ దూరంలో ఉన్నా
చేరుతున్నాడు దగ్గరకు మనిషి,
ప్రత్యక్షంలో ఉన్న తోటి మానవుడిని మాత్రం
ఉంచుతున్నాడు దూరంగానే మనిషి!

పూజిస్తాడు మండలోని గోవును మనిషి
పోస్తాడు పాలు పుట్టలోని పాముకు మనిషి
మనిషిని మాత్రం అంటలేడు మనిషి!

అన్నిటికీ దగ్గరే మనిషి!
మనిషికి మాత్రం దూరం మనిషి!

గర్వం

ఇతరులకన్న తానే మిన్న అని
అనుకోవడమే గర్వం,
తనను తాను పొగడు కోవడం
పరులను కారణం లేకుండా నిందించడం
గర్వానికి ఉన్న గుణాలు.

తెలివి తక్కువతనం గర్వానికి అహారం
తానే గొప్ప అనే భావం గర్వానికి సింహాసనం.
గర్వం పెంచుతుంది
ఇతరులపై ద్వేషం.
గర్వం చెడ్డ గుణాలకు ద్వారం.
తమలో తప్ప కనుపిస్తుంది గర్వం అందరిలో!

గర్వానికి పొగడ్త నిప్పుకు పెట్రోలు లాంటిది!
కాని తన గొప్ప తాను తెలుసుకోవాలి మనిషి.
అందుకే తనను గూర్చి తనివి పొందలేనివాడు
ఇతరుల గొప్పను గుర్తించలేడు
చేదులాగే అతి చిన్న మోతాదులోనైనా
అవసరం గర్వం ప్రతి ఒక్కరికీ!

ఓపిక

ఓపిక ప్రధానం మనిషికి
ఓపిక లేనిదే విజ్ఞానం పొందలేం.

కోపాన్ని తుంచుకొని
ఓపికను పెంచుకుంటే
మనసును విశాలం చేసుకోవచ్చు
మంచిగా జీవించవచ్చు.

మనిషిని చూడవచ్చు మనిషిగా
ఓపిక లేనిదే కలసి మెలసి మెలగలేం ఇతరులతో.
ఓపిక ఆరోగ్యానికి
ఆనందానికి మంచి ఔషధం.

వే మ న

వేమన మహా యోగి

ప్రజల భాషలో చెప్పాడు పాఠాలు.

అందరికి అవసర మైన

బోధనలను నేర్పాడు అచ్చ తెలుగులో.

వెలిసాడు కవులలో మహాకవిగా

సంఘంలోని దురాచారాలను

విమర్శించాడు విపులంగా.

ప్రసిద్ధిగాంచాడు ఎనలేని సంఘ సంస్కర్తగా

అందించాడు

అందరికి అవసరమైన విజ్ఞానాన్ని.

చూపించాడు

లోకానికి వెలుగు మార్గం.

పొందాడు అమరత్వం

నిలిదాడు తెలుగు నాటి వెలుగుగా.

వేమనను మించిన యోగిగావి

ఆయన చెప్పిన సూక్తుల మించిన విజ్ఞానంగావి

లేవన వచ్చు నేటివరకు.

వేమన చెప్పిన వేదాంతం

అవసరం ఎప్పుడూ అందరికీ.

పౌరుడు

ప్రజారాజ్యంలో పౌరుడి కర్తవ్యం
ప్రతి ఒక్కరు తెలుసుకోవాలి.
కన్నులు తెరచి చూడాలి
పన్నులు సరిగా కట్టాలి.

కష్టించి కృషి చేయందే
కాయం వంచి శ్రమించందే
ఫలితాలు చేతికి అందవు అని
ప్రతి పౌరుడు గుర్తించాలి.

ప్రతి పౌరుడు తన దేశానికి
తన కాలం, తన ఆలోచన
కొంత తప్పక వినియోగించాలి.

ఉద్యోగులు నిర్వహించాలి ఉద్యోగ్య ధర్మం
ప్రతినిధులు చేయాలి ప్రజాసేవ

అసాలి వ్యాపారులు కల్తీ సరుకులు అమ్మకం
అరికట్టాలి అధిక ధరలను దొంగ వ్యాపారాలను

ఉపాధ్యాయులు చెప్పాలి పాఠాలు బాగుగా
దిద్దాలి విద్యార్థులను సరిగా
విద్యార్థులు నేర్వాలి బుద్ధులు మంచిగా
సిద్ధం కావాలి దేశ సేవకు అందరూ.

దేశానికి కాపలాదారుగా
ఉండాలి ప్రతి ఒక్క పౌరుడూ

మెలకువగా లేకుంటే ప్రజలంతా
వాటిల్లుతుంది స్వాతంత్ర్యానికి ముప్పు అని
ప్రతి పౌరుడు తెలుసుకోవాలి
ప్రజారాజ్యాన్ని పరిరక్షించాలి
దేశాన్ని అవృద్ధి బాటలో నడపాలి.

తెలుగుదేశం

మనది తెలుగు దేశం

మనది తెలుగు భాష.

తెలుగు తనంలోనే

ఉంది తెలుగు తనం.

బారి చంద్రుడు

పాపారాయుడు

తెలుగు వీరులు.

కృష్ణ దేవరాయలు,

ప్రతాపరుద్రుడు

తెలుగు పాలకులు.

రుద్రమదేవి, నాగమ

తెలుగు నాయకురాండ్రు

అదికవి నన్నయ

అల్లసాని పెద్దన

అంధ్ర కవులు.

యోగి వేమన

వీరేశలింగం

తెలుగు సంస్కర్తలు.

గోదావరి, కృష్ణా

తెలుగు నాటి మహానదులు.

నాగార్జునసాగర్

శ్రీశైలం విద్యుత్ పథకం

తెలుగు దేశక్రాంతి దివ్వెలు.

అట్ట

అట్ట అందం పుస్తకానికి
అది కంటికి ఇంపు.

అట్టలేని పుస్తకం
చొక్కలేని శరీరం లాంటిది.
త్వరగా మాసిపోతుంది
చూడ చక్కదనం కాదు.
బొమ్మల అట్ట
రంగులచొక్క లాంటిది
కన్నులకు ఆకర్షణ
మనసుకు ముచ్చట.

అట్ట లేకుంటే
అందమే లేదు
బట్టలులేని శరీరంలాగ
త్వరలో మాసిపోతుంది.
అందం, ఆకర్షణ లేందీ
పొందలేం సంతోషం, సంతృప్తి !

ఎరువు సొమ్ము

హెచ్చులకు, హోదాలకు,
 అరువు చేస్తారు : ఎరువు తెస్తారు :
 బంధువులు వస్తే సోపాలు,
 స్నేహితులు వస్తే విందులు
 “ఈ” అంటే పండుగలు,
 “ఆ” అంటే పుట్టిన రోజులు :
 పెళ్ళిళ్ళకు విలువైన నగలు,
 పేరంటాళ్ళకు వసందైన చీరలు,
 అంతు లేని మోజులు
 అరువు సొమ్ములపైన :

కనలేరు-ఎరువు సొమ్ము కన్న బరువు :
 దొంగల వల్ల, దోపిడీల వల్ల
 నీటి వల్ల, విప్పు వల్ల
 మతి మరుపు వల్ల
 మన అవివేకం వల్ల.

ఎరువు సొమ్ము పోగొట్టుకుంటే
 పరువుకు నష్టం-పర్సుకు ఖరం.
 ఎందుకో తలకు మించిన బరువులు ?
 ఎరువు సొమ్ములపై ఈ మోజులు :

ఆకలి ఆకలి ఎందరికో

ఆకలి ఆకలి ఎందరికో

మరి ఆ మాటే తెలియదు కొందరికీ

॥ఆకలి ఆకలి॥

చింపిరి పాతలు ఎందరికో

చీనాంబరములు కొందరికీ

॥ఆకలి ఆకలి॥

గూడే ఉండదు ఎందరికో

మేడలు, మిద్దెలు కొందరికీ

॥ఆకలి ఆకలి॥

నిత్య అవసరాలే తీరవు ఎందరికో

అవసరమంటూ ఉండదు కొందరికీ

॥ఆకలి ఆకలి॥

అంతు లేని దుఃఖం ఎందరికో

అక్కరలేని సుఖం కొందరికీ

॥ఆకలి ఆకలి॥

ఈ అందరితో-ఆ కొందరు

పాలు పంచుకో గలిగితే

మనసు కలుపుకో గలిగితే

ప్రపంచ మంతా శుభోదయం

మనిషి బ్రతుకే కాదా సుఖమయం.

॥ఆకలి ఆకలి॥

(అకాశవాణి వారి సౌజన్యంతో-ఈ మానవు పాట)

అందాల గోదావరి



అందాల గోదావరి
బంగారు గోదావరి
గలగలా పారేను గోదావరి
మిలమిలా మెరిసేను గోదావరి

॥అందాల గోదావరి॥

నరన కన్నెర సావి
శబరి చెలికత్తెగా
ఓయ్యారముల తోడ
వెయ్యి మెలికలు తిరిగి

గలగలా పారేను గోదావరి

మిల మిలా మెరిసేను గోదావరి

॥అందాల గోదావరి॥

సరిగమపదవిన-సంగీతం

శ్రుతి తప్పక పాడేను గోదావరి

॥అందాల గోదావరి॥

పాపికొండల నడుమ

వండు వెన్నెలలోన

వరవళ్ళు త్రొక్కేను గోదావరి

మెండైన అడవుల్లో

విందుగా పారేను గోదావరి

॥అందాల గోదావరి॥

అందాల చిందులతో

అందరిని మురిపించు గోదావరి

మోసాలు ఎరుగని

ద్వేషాలు పెంచని గోదావరి

॥అందాల గోదావరి॥

ఆ ఒడ్డునా గిరులు

ఈ ఒడ్డునా తరులు

అడు గడుగునా శిరులు

బంగారు పంటలే వండించి

ప్రజల కన్నము పెట్టు గోదావరి

శ్రీలక్ష్మి గోదావరి-భూలక్ష్మి గోదావరి

అందాల గోదావరి-బంగారు గోదావరి

॥అందాల గోదావరి॥

గోతులు తవ్వని జీవితం

జంతువులు ఎంతో ఆనందంగాను
సంతృప్తికరంగాను ఉంటాయి
వాటిని చూచిన కొలది
ఇంకా చూడాలని పిస్తుంది !

పన్నులు ఎగవెయ్యాలని ఆలోచించవు !
తోటి జీవికి ఊరికే ముప్పు తలపెట్టవు
పక్కవారికి ఉన్నదని ఏడవవు
తమకు లేదని చింతించవు
పేరు ప్రతిష్టలు కావాలని ప్రాకులాడవు
పదవులు చేపట్టాలని ప్రణాళికలు వేయవు !

పోట్లాడుకోవు, భాష, మత విభేదాల గూర్చి
వాదించవు నదీజలాల గూర్చి
హింసించవు ఎవరినీ అకారణంగా —
పాపాలకు పన్నుగడలు వేయవు
పుణ్యాలకు యత్నాలు చేయవు
“అవిలేవని” “ఇవికావాలని” ఫిర్యాదులు చేయవు
పక్కవారి పతనానికి గోతులు తవ్వవు
అందుకే జంతువుల జీవితమే సుఖదాయకమేమో
అనిపిస్తుంది ఒక్కొక్కప్పుడు నిజంగా !

అ ల వా ట్లు

అలవాట్లు పట్టుదారాలు మొదట్లో
అవుతాయి నులకతాళ్ళు కొంతకాలానికి
అటు పిమ్మట గట్టి పడతాయి
ఉక్కుపగ్గాలుగా : ఇనుపగొలుసులుగా.

కొత్త అలవాట్లు పట్టుదారాల్లాంటివి
పాతుకు పోయినవి ఉక్కుపగ్గాల్లాంటివి.

పట్టుదారం తుంచడం ఎంత సుఖం
ఉక్కుపగ్గం తెంచడం అంతకష్టం
పట్టుదారం తెగకపోతే
ఉక్కుపగ్గం తెగుతుందా :

అందుకనే —

మంచి అలవాట్లను పెంచుకోవాలి మొదటి నుంచీ
చెడు అలవాట్లను తుంచుకోవాలి అదిలోనే.

అలవాట్లు కావాలి సేవకులు మనకు
కొరెడు మనం దాసులం అలవాట్లకు :

తిరిగిరావు

అడినమాట రాదు తిరిగి
విడిచిన బాణం రాదు మరలి
గడిచిన కాలం దొరకదు మళ్ళీ
పోయిన అవకాశం చిక్కదు చేతికి.

అందుకే—

అదాలి మాటలు జాగ్రత్తగా
వేయాలి బాణం గురిచూచి
గడపాలి కాలం ఉపయోగవంతంగా
చేసుకోవాలి అందిన అవకాశాన్ని
అమృత ప్రాయంగా—
మనకు అనుకూలంగా.

కన్యాకుమారి

చూడాలి కన్యాకుమారి అగ్రం
సూర్యోదయం వేళ
సాయం సమయ వెలుతురులో.

వివేకానందుడు తపస్సు చేసిన రాయి
మూడు సముద్రాల ముచ్చట కలయిక చోటు
అందాలు చిందే అకాశం
ఆనందాన్ని అందుకునే సముద్రతీరం.

రంగు రంగుల ఇసుక తిన్నెలు
మహాత్మాగాంధీ అస్త్రీకల మందిరం
మరెన్నో వింతలు.

చూడాలి అందరు కన్యాకుమారి
ఆనందించాలి అచటి అంద చందాలు.

జ్ఞోల



రాకెట్టులో ఎక్కరా నాన్న
రాయబారం వెళ్ళరా బాబు—
చందురువిపై తిరిగిరా నాన్న
అందముగ మరలిరా బాబు—

యుద్ధమునకు వెళ్ళరా నాన్న
పెద్ద యోధుడివి కావయ్య బాబు—
బాంబులు వేయనేర్పరా నాన్న
పగవారిని చూల్పరా బాబు—

విమానాలు ఎక్కరా నాన్న
విదేశాలు వెళ్ళిరా బాబు —
ఓడల్లో యాత్రలు చేయరా నాన్న
వడిగాను సముద్రాలు చుట్టిరా బాబు—

ట్రాక్టర్ తో భూమిని దున్నరా నాన్న
పంటలు విరివిగా పండించరా బాబు—
పంపు సెట్టులు పెట్ట నేర్వరా నాన్న
పైరులకు నీళ్ళు పట్టుగా తోడరా బాబు—

భాషలెన్నో నేర్వరా నాన్న
దేశానికి మేలు చెయ్యరా బాబు —
చదువులెన్నో నేర్వరా నాన్న
చక్కగా నలుగురితో మెలగరా బాబు—

పెద్దవాడవు కావాలి నాన్న
దేశానికి సేవ చెయ్యాలి బాబు—
అందరిలో మిన్నగా మెలగాలి నాన్న
తల్లి తండ్రుల పేరు నిలపాలి బాబు—

గౌతమ గాంధీల బాటను నడవాలిరా నాన్న
శాంతి సౌఖ్యాలు చేకూర్చాలిరా బాబు.

చేతిరుమాలు

చేతిరుమాలు

మూతికి రక్షణ

ఏడుపు వచ్చినా

కన్నుకు పొగ కమ్మినా

దుమ్ము రేగినా

కంటికి నీరు కారినా

అది కంటికి రక్షణ.

ముక్కుకు జలుబు చేసినా

మూతికి వాసన వేసివా

అది ముక్కుకు రక్షణ.

తలపై ధూళిపడినా

ఎండ కాచినా, వేడి చేసినా

తలకు అది తక్షణం అవసరం.

చేతికి మూతికి తగిలినా

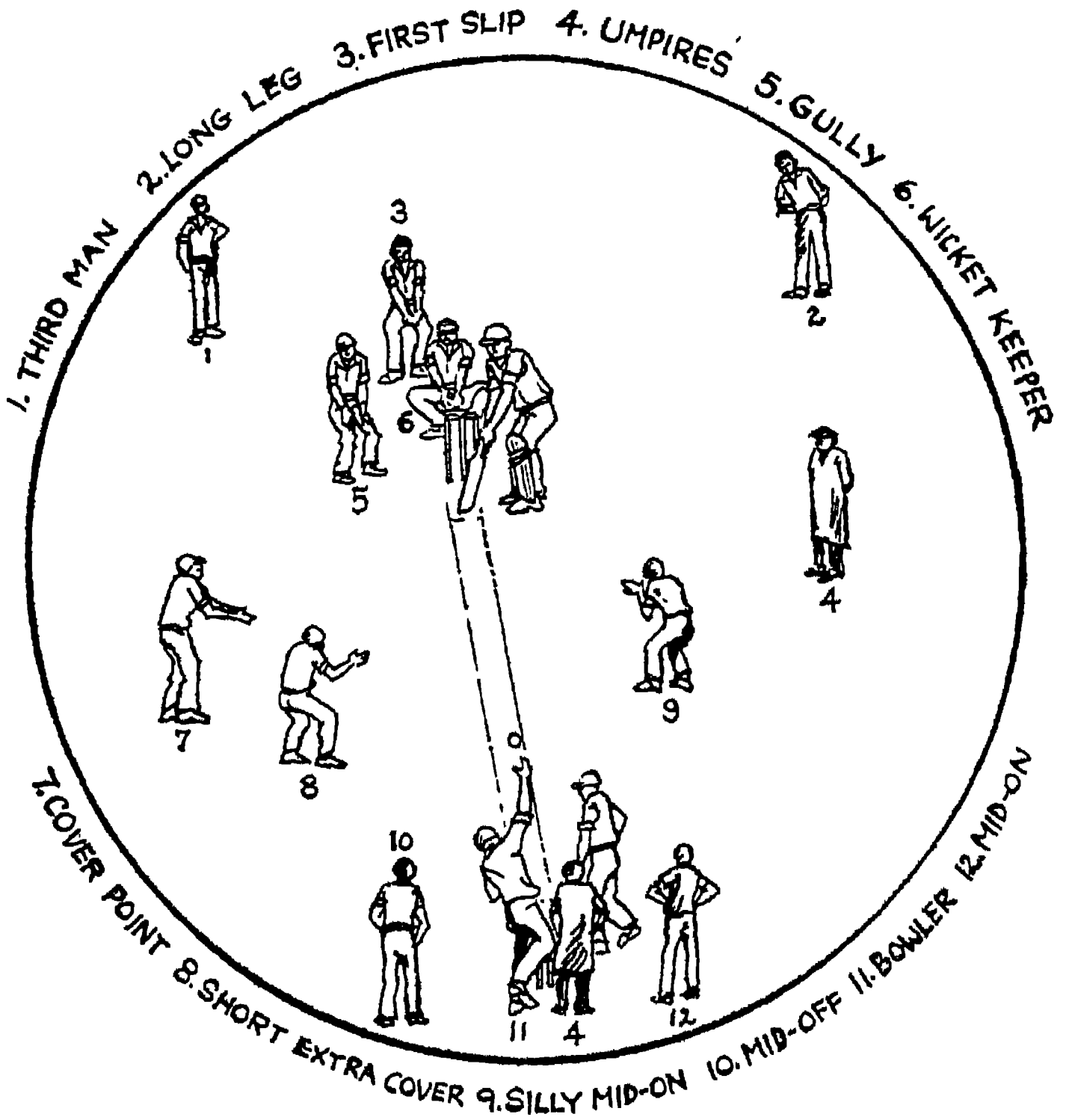
ఒంటికి చెమట పట్టినా

అది శరీరావితే భలే రక్షణ

చేతిరుమాలు విలువ

చెప్పనలవి కానంత భలే వింత !

క్రికెట్ - వికెట్



క్రికెట్ ఆట ప్రధానం అనేక దేశాల్లో నేడు
ముచ్చటగా ఉంటాయి మాడురోజుల ఆటలు వినోదానికి
అందంగా ఆడుతారు ఐదురోజుల “టెస్ట్” పోటీలు.

ఒక్కొక్కజట్టులో ఉంటారు పదకొండు మంది
బాట్ చేసే జట్టులో ఇద్దరే ఉంటారు వికెట్స్ వద్ద
వికెట్ ను కాపాడుతూ కొట్టుతారు విసరిన బంతిని
తీస్తారు పరుగులు “బాట్” అయ్యేవరకు.

బంతిపట్టుకొనే జట్టు అందరూ ఆడుతారు మైదానంలో
అందులో ఒకడు “వికెట్ కీపర్”
బంతిని విసరేవాడు “బౌలర్”.
కొట్టిన బంతిని మిగిలిన వాళ్ళు
బాట్ చేసే వారిని బాట్ చేసి
ఆవుతారు వారు తీసే పరుగులను.

బౌలరు బంతి విసురుతాడు వికెట్లు పడగొట్టడానికి
బంతి నేల తగంకుండా పట్టుకుంటే అవుతుంది “క్యాచ్”
దాన్ని కొట్టిన ఆటగాడు అవుతాడు “బాట్”
వేసిన బంతి వికెట్టుకుముందు, కొట్టేవాడికాలు తగిలితే
అతడు అవుతాడు “ఎల్.బి.డబుల్.యూ”
పదిమంది ఆటగాళ్ళు ఆయితే బౌలు
ముగుస్తుంది “ఇన్నింగ్స్”.

ఒక్కొక్క పక్షం ఆడుతారు ఇంపుగా రెండేసి ఇన్నింగులు
ఎక్కువ పరుగులు తీసిన పక్షం గెలుస్తుంది ‘టెస్ట్’ ఆట
మొత్తం టెస్ట్ లో ఎక్కువ ఆటలు ఎవరుగెలిస్తే
వారికి దక్కుతుంది “రబ్బరు” అనే పోటీ గెలుపు చిహ్నం
ఇరుపక్షాలు సమంగా గెలిస్తే అవుతుంది ఆట “డ్రా”.
ప్రేక్షకులు వీక్షిస్తారు ఈ ఆట విసుగు లేకుండా

పని

శ్రమించి పని చేయందే
సాధించలేం విజయాలు

పనిచేయడం శరీర ధర్మం
పని లేకుంటే అవుతాం రోగులం.

కాయకష్టంలో ఉంది గౌరవం
ఏ పని చేపట్టినా లేదు అవమానం.

పనిచేయని వారికి
దేవుడు కూడా చేయలేడు సహాయం.

మంచిపని మరువరానిది
గొప్ప పనులు చేయందే
గొప్పవారు కాజాలరు.

పనితో శ్రద్ధను కోడిస్తే
సోమరి తనం పారిపోతుంది.

పనిలో ఉన్నది పవిత్రత
పనిలో ఉన్నది ఆనందం.
పనిలో ఉన్నది అర్హ్యం
పని దేవుడిచ్చిన ఔషధం!

చింతలు లేని జీవితం

బాల్యం ఒక పవిత్ర స్వర్గం
చింతలు, చీకులులేని జీవితం
ఠోచింది చేయడం
అనుకున్నది చెప్పడం
అటలు అడటం
పాటలు పాడటం
అన్నిటినీ తెలుసుకోవడం
అందాన్ని ఆనందించడం—

నిజానికి, అబద్ధానికి
తేడా తెలియక పోవడం
న్యాయం, అన్యాయం
ఆనే వివరాలు వట్టించుకోక పోవడం
ఉపకారంవల్ల వచ్చేమేలు
అపకారం వల్ల కలిగేహాని
అంతు తెలియక పోవడం—

వ్యాపారం నష్టం అని
ఉద్యోగం ఊడింది అని
అప్పుల వాళ్ళ గొడవలు అని
పన్నుల వాళ్ళ బాధలు అని
విచారం అసలే లేక పోవడం —

అంతా ఒక అంధమైన స్వప్నం
ఊహించలేని స్వర్గం :

కాని—

అది “అందాల స్వర్గం” అని

తెలుసుకుందేలోగా

చేయిజారిపోతుంది

చెప్పకుండా అంతమంచి బాంధ్యం.

తిరిగిరాదు మళ్ళీ ఎన్నటికీ :

వినోదం

కాలం గడవడానికి ఉంటాయి అనేక సదుపాయాలు
ఆటలు ఆడుకోవడం, నాటకాలు వేయడం
వృత్తాలు చూడడం, సంగీతం వినడం
చలన చిత్రాలు, దూరదర్శిని ఇంకా ఎన్నో
వింతలు వినోదాలు దర్శించడం—

మంచివాటిని ఎన్నుకొని ఆసక్తితో చూస్తే
చలన చిత్రాలవల్ల చేకూరగలవు అనేక లాభాలు.
భారతం, పల్నాటియుద్ధం వంటి చరిత్ర ఘట్టాలను
దేశనాయకుల త్యాగాలను, ప్రజాసేవలను
కన్నుల ముందు జరుగుతున్నట్లు చూడవచ్చు.
బడికి వెళ్ళని పిల్లలు కూడా
సినిమాల ద్వారా పాఠాలు నేర్చుకోవచ్చు.
కథల ద్వారా మనిషికి ఎంతో విజ్ఞానాన్ని నేర్పించవచ్చు.
దేశాభివృద్ధిని సాధించవచ్చు.

నిసిమాలు చూసి '

అందులో ఉన్నదంతా అనందించినా

మంచిని మాత్రమే గ్రహిస్తే

పొందగలం అనేక లాభాలు.

లేకుంటే ఉన్నాయి చెడిపోయే అవకాశాలు అనేకాలు

గాంధీ - జాతిపిత, శాంతిదూత

తెల్ల వారి పాలన దాస్యంలో
 కృంగిపోతున్న భారతమాతకు
 స్వాతంత్ర్యం సంపాదించిన మహానీయుడు
 మన జాతిపిత మహాత్మాగాంధీ.
 మరఫరంగులతో బ్రిటిష్ వారిని ఎదుర్కోలేమని
 భారత ప్రజలకు నేర్పాడు గాంధీ
 సత్యాగ్రహం, సహాయ నిరాకరణ
 అనే ఆయుధాలతో పోరాటం.
 అహింసకు మారుపేరుగా
 ధర్మానికి ప్రతిరూపంగా
 న్యాయానికి నోరుగా
 దీనులకు దేవుడుగా
 అంటరాని వారికి అస్త్రబంధువుగా
 పరరాజుల పాలిట బల్లెంగా
 భారతమాత స్వాతంత్ర్యానికి
 సత్యాగ్రహ సిపాయిగా
 వెలికాడు గాంధీ.
 దేశానికే కాక
 లోకానికే
 నిరూపించాడు గాంధీ
 “ప్రేమే సత్యం” అని
 “సత్యమే దేవుడు” అని
 జాతపితగా
 శాంతిదూతగా
 నిలిచాడు గాంధీ.
 మనం మరువలేని మహాత్ముడు.

మనుషులు మారాలి

పనికిరాని పాతను విడనాడాలి
పనికివచ్చే కొత్తను చేపట్టాలి
మారాలి మారాలి
మనమంతా మారాలి.
మన మాటల్లో, మన చేతల్లో
మారుపు రావాలి
చెదరిన మనజాతి
చేరువ కావాలి.
శక్తి సడలిన మనజాతికి
చైతన్యం రావాలి.

॥మారాలి మారాలి॥

ఉంటాయి కొందరికి
ఊరంతా ఇళ్ళు
అందులో ఉండడానికి
మనుషులు ఉన్నా లేకున్నా
కోట్ల కొలది ప్రజలకు
అకాశమే గూడు అదే నీడ

॥మారాలి మారాలి॥

మన గుండెల్లో కట్టుకున్న
గూడులు తొలగాలి
మనుషులు ఎదగాలి
మన మనసులు పెరగాలి,

॥మారాలి మారాలి॥

నడవాలి నడవాలి
మనమంతా ముందుకు నడవాలి.
సాగాలి సాగాలి
మనమంతా ముందుకు సాగాలి.

నవ్వు-నవ్వించు

నవ్వు నవ్వించు ఈ లోకాన్ని
నవ్వులతో కవ్వించు నాకాన్ని
నవ్వులలో ఉంది అందం,
నవ్వులలో ఉంది ఆనందం—

నవ్వే వెన్నెలకు మూలం
నవ్వే చీకటికి భూలం
నవ్వే నవనందనం భోగికి
నవ్వే దివ్య ఔషధం రోగికి—

నవ్వులే ప్రాణాలు పోస్తాయి
మరి కొన్ని నవ్వులే ప్రాణాలు తీస్తాయి
విరులు కురిపించు నవ్వులు ఎన్నో
విషము చిలికించు నవ్వులు మరికొన్ని,

నవ్వులే వెన్నెల పువ్వులై
స్నేహపు కాంతుల దివ్యైలై
లోకంలో వెలుగుతుంటే
లోకమే దూరమగునోయా—
మన లోకమే శాంతమయ మగునోయా